

Motion till riksdagen 2010/11:C222

av Anders Sellström (KD)

Markägares ersättning vid expropriation

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta marknadsvärdesbedömningen vid expropriation göras utifrån en markytas potentiella värde vid gynnad skogstillväxt.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ytterligare stärka frivilliga inslag för markägare i skyddet av naturvärden i skog.¹
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en maxgräns på sex månader för biotopskydd.¹

¹ Yrkandena 2 och 3 hänvisade till MJU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

Sveriges landyta täcks till 60 procent av skog och trädplanteringar. Hälften av skogsmarken ägs av privatpersoner och en fjärdedel ägs av skogsbolag. Statliga skogsföretag äger en femtedel av den svenska skogsmarken, motsvarande 4,4 miljoner hektar. Alliansregeringen bedriver ett aktivt arbete till skydd av biologisk mångfald och nådde under 2010 målet om formellt skydd av skog med höga naturvärden. Något som Miljömålsrådet tidigare inte trodde var möjligt förrän tidigast år 2020.

Tidigare regeringar exproprierade välskötta marker i syfte att skydda skog till ett värde som ofta understeg ett verkligt marknadsvärde. Systemet underminerade markägares incitament att låta skogen bli gammal eftersom den då riskerade att bli beslagtagnen av staten. För att öka rimligheten och nå en ersättningsnivå i paritet med våra grannländer har Alliansregeringen lagt ett påslag på 25 procent utöver marknadsvärdet vid expropriation. Fortfarande görs emellertid marknadsvärdesbedömningen utifrån ett rådande tillstånd på den aktuella marken. Den mark som är aktuell präglas ofta av en låg skogstillväxt men med högt miljövärde. Incitamentet för markägaren att låta en mark förädlas i sitt miljövärde motverkas därmed av att det leder till ett sjunkande marknadsvärde. I Finland ersätts istället markägaren för den potentiella skog som kunde ha stått på en yta med högt miljövärde. Jag anser att samma princip borde vara vägledande för marknadsvärdesbedömningar i Sverige.

Påslaget är ett sätt att mildra effekterna av det omfattande ingrepp i äganderätten som expropriation är. Alliansregeringen har också vinnlagt sig om att öka graden av dialog med skogsägare bland annat genom informationsstrategin Kometsprogrammet.

Ett återkommande problem för markägaren är i samband med att områden biotopskyddas för en framtida naturreservatsstatus. Den berörda marken kan då inte användas av markägaren samtidigt som myndigheterna utreder markens framtida status. Inte heller får markägare ersättning för marken som vid ett naturvårdsavtal.

Genom Kometsprogrammet kan markägaren frivilligt avsätta och få ersättning för mark till naturvårdsavtal där beslut om biotopskyddsområde eller naturreservat kan fattas. För att undvika de utdragna tidsperioder på ibland flera år då markområden ligger under biotopskydd men inte får ett avtal bör därför ett markområde inte ligga under skydd mer än 6 månader.

Kometsprogrammet löper under fem år med start våren 2010. Redan prisas programmet för dess ökade hänsyn gentemot äganderätten och den förutsägbarhet som överflyttning av initiativ från länsstyrelse till markägare innebär. Politiken har sina gränser och äganderätten spelar en central roll i en fungerande rättsstat. Istället för den planmässiga avsättningen av mark som länsstyrelserna idag sätter upp, bör ett större mått av frivillighet vara vägledande för avsättningen av skyddsvärd skog. För att främja markägares arbete att skapa goda naturvärden på sina marker bör riksdagen be regeringen att se över möjligheten att ytterligare stärka frivilliga inslag för att utveckla områden för naturvårdsavtal.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 21 oktober 2010

Anders Sellström (KD)